

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Obznanje vseh četrtih in velja s poštno vred in v Mariboru z poštnim nakladnim domom za leto 1914, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina na Nemčije 3 K, za druge izvenavstrijske države 5 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišče "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Udje "Katal. Slovenskega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišče: Koroska cesta šte. 5, vstopna soba, imenitna in rekreativna. — Za izdatke se plačuje od enotopne gotovosti za enkrat 10 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za ročnino se plačuje popust, inšerati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zapre reklamnike na poštno prevo.

Današnja številka obsega 8 strani

Nemci jokajo.

Cesarske puške jokajo.
Se turške gospe jokajo.
Cesarski bombe mečejo.
Se Turki z grada vlečejo.
Nar. pesem

Slovenci napredujejo in Nemci jokajo. Stajerski in koroski listi se zadnji čas veliko zanimajo za dogodke na Slovenskem in nič jim ni prav, da dajejo Slovenci vedno nanovo znamenja, da se živimo.

V Istri izginja italijanska in ne bo dolgo, da bodo v Istri Slovenci zavzeli prvo in vladujoče mesto. Trst je že na pol slovenski in napredovanju slovenskega življa v tem mestu še ni konec. Gorico bi bili letos pri občinskih volitvah vzeli Slovenci, ako bi jim Nemci ne bili priskočili na pomoč. Na Kranjskem je Nemcem popolnoma odklenalo, odkar vlada tamkaj Slov. Ljudska stranka, na Stajerskem pridno odbijamo vse nemške napade in — čemur se Nemci najbolj čudijo — tudi koroski Slovenci se nočejo dati pokopati, ampak so se začeli boriti z vsem silami za življenje.

Nemci jokajo, ker vidijo, da jim Slovenci zelo otežkočujemo zgradbo nemškega mostu do Adrije. Njihove sanje, da bi naj vladal čez zemljo od Severnega morja do Adrije oholi protestantski Prusi, se jim razbujajo. Vsak nemški fantkin je nosil s samozavestjo Bismarka na svoji verižici, trolasega Bismarka, ustvaritelja zedinjene Nemčije, pri katerem je manjkala samo Avstrija. Ob vsaki priložnosti so Nemci popevali znano "Wacht am Rhein". Frankfurtske zastave, znamenja skupnosti vseh Nemcev, se razobešajo z nemških hiš ob vsaki priliki in nepravilnosti. Vse polno protestantskih pastirjev je iz Prusije privrelo k nam, ki so najboljši širitelji vsenemske misli. Na milijone pruskega denarja je že poteklo v blagajne nemških obrambnih društev... vse za to, da se Slovani, osobito pa mi Slovenci, kot stražarji ob potu do Adrije, povememo, in da se tudi avstrijsko nemštvo dočela spriznati z mislijo združenja Avstrije in Nemčije proti protestantskim pruskim kraljem.

Več kot 50 let že Nemci tako sanjajo, delajo in se borijo. Slovenci smo veliko trpeli in še veliko trpimo, toda omagali se nismo, odbijamo napade in gradimo hišo svoje narodne zgradbe. A Nemci izgubljajo pogum, vstrajnost in misli. To duševno razpoloženje se jasno zrcali zadnji čas v nemškem časopisu. Nemci priznavajo, da ves njihov boj in napor ni rodil zaželjenega sadu, da Slovenci nečemo izginiti, ampak dajemo vedno nova znamenja krepke življenske moči. In tožijo čez se, da ni med Nemci pravega navdušenja za boj proti nam južnim Slovanom, zmerjajo vlado, da baje podpira Slovence ter grdijo naš narod na najbolj smešen način, ki si ga je sploh mogoče izmisliti, namreč da Slovenci škilimo čez mejo. Kam neki? Menda v Italijo, kajti če škilimo na sever, je tam avstrijsko-ogrsko ozemlje, če škilimo proti vzhodu, je tam isto ozemlje, proti jugu je voda, in tako nam Slovanom ostane res edino-le, da škilimo — v Italijo! V svoji zagrizenosti postajajo naši nasprotniki bedasti in smešni!

Slovenci, vstrajajmo! Sedaj, ko spoznavajo Nemci neuspehe svojega doseganja dela, bodo začeli od časa do časa besneti. Hujši kot kdaj poprej bodo njihovi napadi. Toda ne dajmo se zmotiti! To bodo pojavi ugašajočih moči. Mi stojimo trdno, se branimo odločno ter bomo kmalu korakali čez razvaline nemških napadalnih postojank do svoje svetle in neskaljene bodočnosti.

„Stajerc“ kot lurški romar.

„Stajerc“ je še vedno na romanju v Lurd. Tudi v številki z dne 12. aprila nadaljuje svojo romarsko pot. Pa nikdar ne bo prišel na cilj, ker ne hodi po pravi poti. Nismo mi tega krivi, ki smo mu razsvetlili edino pravo stezo, ki pelje v Lurd, namreč pot iskrene vere in globokega Marijinega čiščenja. Ptujski nemškutarski list pa v svoji neveri to pot trdovratno odklanja. Ker hodi po krivi poti, je tudi njegova hoja popolnoma nekrščanska. Njegove poti ne spremlja milo in lepo uglajeno petje slovenskega romarja, temveč surova zabavljenja, kletev in psovka, izrečena v trdi, neoliki, spakedrani slovenščini, kateri se pozna, da jo je narekovalo nemško mišljenje.

Zanimivost „Stajercovega“ romanja je ta, da se je vendar začel sramovati „vodiške svete Johance“ kot svoje sopotovalke. V zadnji številki se hudeje nad nami, zakaj mu vedno predbacivamo „sveto Johance“, ko pa „v predzadnji izdaji ni niti besede več o kranjski sleparski sveti Johanci omeniti“. „Stajerc“ je torej „sveto Johance“ vrget v svoje umazane in smrdeče papirnatke enokolnice ter ne mara več za „kri Sveta-jočo sveto“ sopotovalko. Ko bi bilo v nas le količjak bahavosti, bi to zabeležili kot svoj uspeh.

Kot svoja sopotovalca pa označuje „Stajerc“ ljubljanski „Dan“ in graški „Tagblatt“ ter nas z ogorčenostjo opominja, naj se vendar tudi lotimo teh dveh listov, njega pa naj pustimo pri miru. „Stajerc“ želi po ljubem miru ne moremo ustreči iz enostavnega vzroka, ker moramo prijeti tistega sovražnika, ki nam je najbližji. „Dan“ je kranjska prismo-đa, „Stajerc“ je stajerska prismo-đa, in ker nam je Stajerska vendar bližja nego Kranjska, nam naj oprositi „Stajerc“, da se bomo, čeprav z nevoljo, še dalje pečali z njegovimi prismo-đami. Kar pa se do-četa graškega „Tagblatt“, ki je pa Slovanem znan pod pač malo čestitimi, pa zelo veliko značilnim imenom „Schuldenblatt“, se ni treba še posebej ž njim pečati, ker itak zajema „Stajerc“ svojo protilurško klobasarijo iz njega in drugih protestantskih listov.

Docela protestantski in katoliški veri sovra-žen je duh, ki prevzema „Stajerca“. Njegov učitelj je svobodomiseln protestant dr. Aigner, ki je kot tajnik nemškega bogotajnega društva plačan za svoje protilurške agitacije, s katerimi pa pikler ni imel sreče. Nedavno je imel po nekaterih avstrijskih mestih proti Lurdu predavanja, ki pa niso zanj prinesla nobene uspeha, temveč so zagovornikom Lurda dala priliko, pobiti vse Aignerjeve zanikanja in popolno- ma kriva razlaganja. Celotno poražen se je Aigner vrnil v Nemčijo, od koder pa še vedno dopisuje v avstrijske protestantske liste, kakor n. pr. v graški „Tagblatt“ dne 28. marca. Njegova velika protestan- tovska modrost, ki jo je „Stajerc“ iz „Tagblatt“ pre- stavil „dohesedno“, pa v grozovito „slovensko besedo“, se osredotočuje v zanikanju Marijinih prikazni v Lurdu in lurških ozdravljenj. Zanikati je lahko in zato ni treba, da je kdo kak nemški zdravnik in plačan urad- nik bogotajnega nemškega društva, za to zadostuje, da je kdo neolikan in zagrizen spodnještajerski nem- skutar.

Kako je družinsko življenje pri Nemcih.

Zalostni glasovi prihajajo iz Nemčije. Za za- konsko zvezo in njeno nerazdružljivo trajnost, za za- konsko zvestobo, se velik del Nemcev ne zveni več mnogo ali skoraj nič. Ločitve zakonov in divji zakoni so na Nemškem sedaj že bolj v modi kot na Franco- skem. Od 1. 1901 število ločenih zakonov silno naraš- ča. V Prusiji je bilo 1. 1901 4675 ločitev, t. j. 77 na 100.000 zakonov. L. 1902 pa je bilo ločitev že 10.797 ali 145 na 100.000. Tekom 11 let se je število ločitev več kot podvojilo. Največ zakonov se razruši v mestih, med „višjimi in srednjimi“ krogi, dočim je število lo- čitev na deželi primeroma majhno. Na deželi pride e- na ločitev na 1800 zakonov, v mestih pa že na 400, v velikih mestih že na 300, v Berlinu celo na 180 za- konov. S številkanji je dokazano, da se največ zaka- nov razruši v osmem letu; tako je od 478.000 zaka- nov v 1. 1904. bilo 1. 1912 razdruženih 17.400! Raz- družil se je torej povprečno vsak 27. ali 28. zakon, v mestih vsak 18. zakon, v večjih mestih vsak 13, in v Berlinu celo vsak 10. zakon.

Največ trpijo radi zakonskih razdružitve ubogi o.roc. V Nemčiji pride tako vsako leto do 10.000 otrok ob starših, in sicer v starosti 1—2 let. Skupno je sedaj v Nemčiji najmanj 120.000—130.000 otrok, kojih očetje in matere so zakonsko zvezo razdrli in ki živi- jo kot sirote. Poznavalci razmer pravijo, da bo v ne- kaj letih število teh otrok znašalo 500.000. Zalostna usoda otrok brez krščanske vzgoje!

Ogromno je tudi število divjih zakonov v Nem- čiji. Nemški listi sami pišejo, da proti od te strani nemškemu narodu velika nevarnost. Vera v Boga iz- ginja, z njo vred pa izginja tudi družinska sreča. Če pa enkrat družina propada, začenja propadati tudi cel narod. To uči zgodovina.

Slovenci, Slovenke! Ne vzgledujmo se po libe- ralnih Nemcih, ampak čuvajmo zaklad slovenskega naroda, edinstvo v družini, svetost zakona! Z liberal- nimi nauki pa povsod proč!

Politični ogled.

— Državni zbor. Ministrski predsednik grof Stürgkh je izjavil nekaterim vodilnim politikom, da sedaj ni misliti na sklicanje državnega zbora, ker bodo meseca maja zborovale delegacije, ob čem pa bodo imeli kratka zasedanja v aprilu nekateri dežel- ni zbori. Državni zbor se bo sklical po delegacijah le tedaj, ako se vse večje stranke, tudi češke, izjavi- lo, da jamčijo za redno delovanje.

— Avstrija. Ker je državni zbor odločen, vla- da sedaj deluje s pomočjo paragrafa 14. Tako je sedaj ministrstvo s tem slovitim paragrafom uveljavilo nezgodno zavarovanje rudarjev. Čeravno paragraf 14. v Avstriji ni posebno priljubljen, vendar bodo rudar- ji gotovo veseli, ko bodo doznali, da se je s pomočjo tega pomočnika v sili uveljavil zakon, ki bo storil ru- darje deležne pomoči v slučaju nezgode. Vlada si je tudi pri bosensko-hercegovskih železnicaiah pomagala s paragrafom 14. Preidlogo o železnicaiah v Bosni in Hercegovini bi sicer moral sprejeti državni zbor, ker pa ta ne deluje, je izbrala vlada krajši pot. Bosna sicer dobi nove železniške zveze, a poznavaile razmer- trdijo, da bodo te zveze največ koristile — Madžarom. Z druge strani pa se tudi povdajo, da paragraf 14. ne pomeni samo državi, temveč tudi kapitalistom. Vla- da potrebuje posojila v vrednosti 375 milijonov kron. V to svrno so se izdale zakladne nakaznice za dobo 15 let, ki se obrestujejo s 4%; in ker dobi vlada mesto vsakeh 100 K samo 95 K, se prišleha, najeti si 396 milijonov, v resnici pa ji ostane samo 375 milijonov. Za dobo 15 let, to je do 1. 1929, bo treba vsako leto odplačevati 15. del, to je letno 26.550.000 K in vrhu tega še 4% obresti, ki znašajo za prvo leto 17.847.000 K, torej skupno za prvo leto 44.397.000 K. Za drugo leto bo treba plačati 43 milijonov, za tretje leto 42 mi- lijonov, zadnje leto 25 milijonov. Davkoplačevalci bo- do torej v 15 letih morali plačati 592 milijonov, han- te pa so v resnici plačale samo 375 milijonov. Gotovo, izborni kšelt.

— Slovensko-Hrvaško. Pri občinskih volitvah v Gorici so se tudi v drugih razredih združili Itali- jani in Nemci proti Slovanem. Nemci so kot plačilo dobili 2 odborniška mandata. Slovenski kandidati so v vse razredih dobili izredno lepo število glasov. Slo- venski liberalci bi se lahko od goriških volitev dočaj naučili. Pri nas na Stajerskem gredo pri mnogih ob- činskih volitvah liberalci z nemško in nemškutarsko pomočjo proti naši stranki. Liberalci snubijo nemške, nemškutarske in socialnodemokratske glasove, za pro- fuslugo pa pobirajo podpise za nemške šole in delajo našim narodnim nasprotnikom se razne druge uslu- ge. Naj bi se naši slovenski liberalci vendar enkrat spametovali in če se imajo kaj pravega narodnega čuta v sebi, zavrgli zvezo z nemškutariji in Nemci. Kar je pametnih ljudi v liberalni stranki, bodo goto- vo ta nasvet upoštevali, zakrknjeni liberalni grešniki pa se bodo še naprej veselili nemškega objema. — Za načelnika deželne vlade v Bosni je cesar imenoval katoliškega Hrvata dr. Mandića. Odkar je Bosna pod oblastjo naše države, še ni bil noben bosanski doma- čin načelnik tamošnje deželne vlade. Dosedaj so bili poglavarji Bosne in Hercegovine navadno nemški ali madžarski generali in drugi velikaši, ki si pa niso znali pridobiti srca hrvaško-srbskega naroda. Sr- bi ki so nasprotniki katoliških Hrvatov, in Mohame- danci, sicer Mandićevega imenovanja niso posebno veseli, a upati je, da bo dr. Mandić skrbel v vsakem oziru za dobrobit in napredek svoje ožje domovine.

— Istra. Deželnozborske volitve v Istri se bodo vršile v kratkem. Boj bo hud. Italijani, ki jih bodo podpirali tudi Nemci, bodo Slovanom skušali iztrgati pujski mandat. Prav tako pa ni izključeno, da Slova- ni Lahom iztrgajo nekaj mandatov. Lahi so dobili de- nar iz laškega kraljestva. Baje jim podpira laška vla- da. Dobili so milijone. Primorski listi poročajo, da so tudi goriški Lahi dobili za tamošnje občinske volitve bogato podporo od Lahov v kraljestvu. V Avstriji vla- dajo lepe razmere. Iz Italije prihajajo lire, iz Beroli- na pa marke, da se potlačijo državni najzvestejši slo- vanski narodi.